

Т.М. Седойкіна

Знахідний відмінок

Харків
2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

Т.М. Сєдойкіна

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК

Методичні вказівки з української мови
для самостійної роботи іноземних студентів

Затверджено
редакційно-видавницькою
радою університету,
протокол № 1 від 28.01.2022 р.

Харків
НТУ "ХПІ"
2022

Знахідний відмінок: Методичні вказівки з української мови для самостійної роботи іноземних студентів / Укладач Т.М. Сєдойкіна. – Харків: Цифра Принт, 2022. – 34 с.

Укладач *Т.М. Сєдойкіна*

Рецензент: *доцент, канд. філол. наук О.М. Кримець*

Кафедра гуманітарних наук

ВСТУП

Самостійна робота для іноземних студентів є можливістю опанувати українську мову в індивідуальному темпі, особисто контролювати рівень та якість засвоєння програмного матеріалу, що передбачає орієнтацію на активні методи вивчення навчального матеріалу й розвиток навичок індивідуальної пошукової роботи.

У методичних вказівках подано комплекс вправ, спрямованих на засвоєння форм, значень та функцій знахідного відмінка іменників, прикметників, займенників з подальшим використанням його в мові.

Мета даних методичних вказівок:

- ознайомити іноземних учнів із функціями вживання знахідного відмінка;
- засвоїти матеріал про загальні аспекти значень знахідного відмінка;
- виробити вміння визначати іменники, займенники, прикметники у знахідному відмінку та розуміти їх смислові відношення у реченні;
- правильно використовувати у письмовій та усній мові форму знахідного відмінка.

Методичні вказівки складаються з 11 розділів. Кожен розділ забезпечений інформативними таблицями, а також завданнями, спрямованими на формування, закріплення та розвиток умінь у використанні форм знахідного відмінка в усному та письмовому мовленні.

Методичні вказівки можуть бути використані для самостійної роботи іноземних студентів, а також на уроках української мови.

Методичні вказівки адресовані студентам-іноземцям факультетів довузівської підготовки та 1 курсу основних факультетів, а також слухачам мовних курсів.

РОЗДІЛ 1

ЗНАЧЕННЯ ЗНАХІДНОГО ВІДМІНКА

1. <i>Об'єкт дії.</i>	Студент читає книжку. Ми дивимося фільм. Я знаю Антона.
2. <i>Об'єкт думки.</i>	Він розповів про Харків. Я часто думаю про матір.
3. <i>Напрямок руху.</i>	Я йду в університет. Ми їдемо в Одесу.

Дієслова, що керують знахідним відмінком

Знахідний відмінок	
читати – прочитати	Я прочитав журнал і газету.
писати – написати	Студент написав слово і фразу.
слухати – послухати	Ми слухаємо радіо.
знати	Я знаю Харків.
робити – зробити	Вони роблять доповідь.
виконувати – виконати	Студентка виконує вправу.
розуміти – зрозуміти	Я добре розумію друга.
повторювати – повторити	Студенти повторюють нові слова.
розповідати – розповісти	Брат розповідає про подорож.
пояснювати – пояснити	Викладач пояснює тему.
готувати – приготувати	Мати готує салат.
вивчати – вивчити	Іноземці вивчають українську мову.
перевіряти – перевірити	Професор перевіряє тест.
дивитися – подивитися	Друзі дивляться фільм.
надсилати – надіслати	Я надіслав повідомлення сестрі.

отримувати – отримати	Іноземець отримав довідку.
викладати	Борис викладає хімію.
купувати – купити	Ми купили свіжі фрукти.
їсти – з'їсти	Том любить їсти піцу.
пити – випити	Щоранку я п'ю каву.
брати – узяти	Вони взяли підручники.
любити	Я люблю батьківщину.
кохати	Чоловік кохає дружину.
бачити – побачити	На вулиці я бачу машину і автобус.
чути – почути	Ти вже чув цю новину?
показувати – показати	Лідія показала нові фотографії.
шукати – знайти	Іван знайшов нову роботу.
згадувати – згадати	Я часто згадую про родину.
забувати – забути	Він забув про день народження.
пам'ятати – запам'ятати	Запам'ятайте ці слова.
вибирати – вибрати	Я вже вибрав професію.
прибирати – прибрати	Донька прибирає кімнату.
відчиняти – відчинити	Відчиніть, будь ласка, двері.
зачиняти – зачинити	Я зачинив кімнату і пішов до академії.
відвідувати – відвідати	Вчора я відвідав хворого товариша.
розв'язувати – розв'язати	Студент швидко розв'язав задачу.
зустрічати – зустріти	Ми зустріли брата.
запрошувати – запросити	Друг запросив мене у кіно.
вітати – привітати	Вітаю вас зі святом.
запитувати – запитати	Ми запитали декана про розклад занять.

РОЗДІЛ 2

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ. ОДИНА

Відміна	Н.в.	З.в.	Закінчення
	<i>Хто? Що?</i>	<i>Кого? Що?</i>	
I відміна	мам А площ А вулиц Я сім' Я	мам У площ У вулиц Ю сім' Ю	- У - У - Ю - Ю
II відміна	будин ОК брат батьк О товариш селищ Е мор Е місц Е учител Ь гер ОЙ завданн Я кра Й	будин ОК брат А батьк А товариш А селище море місце учител Я гер ОЯ завданн Я кра Й	<i>кого? = Р.в.</i> <i>що? = Н.в.</i>
III відміна	річ віст Ь	реч І віст І	- І
	АЛЕ		
	мат И	матер І	матер І
IV відміна	ім' Я хлоп' Я лош А	ім' Я хлоп' Я лош А	= Н.в.

Завдання 1. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Я читаю ... (журнал).
2. Максим слухає ... (радіо).
3. Студенти пишуть ... (вправа).
4. Викладач перевіряє ... (завдання).
5. Сестра готує ... (вечеря).

6. Він надіслав ... (повідомлення).
7. Іноземці вивчають ... (фізика).
8. Друг показав ... (фотографія).
9. Він відвідує ... (заняття).

Завдання 2. Дайте відповіді на питання.

1. Що слухає батько? (новини)
2. Що ви купили на ринку? (риба)
3. Що розв'язує студент? (задача)
4. Що слухають друзі? (музика)
5. Що ти вивчаєш зараз? (історія)
6. Що прочитала Ганна? (роман)
7. Що отримав брат? (віза)
8. Що Іван узяв на урок? (зошит)
9. Що пояснює викладач? (урок)
10. Що ви дивилися вчора? (фільм)

РОЗДІЛ 3

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ. МНОЖИНА

Н.в.	З.в.	Закінчення
<i>Хто? Що?</i>	<i>Кого? Що?</i>	
батьки брати товариші герої учителі сестри	батьк ІВ брат ІВ товариш ІВ геро ІВ учител ІВ сестер	<i>кого? = Р.в.</i>
книг И міст А віст І ноч І сім' І аудитор І	книги міста вісті ночі сім'ї аудиторії	<i>що? = Н.в.</i>

Завдання. Дайте відповіді на питання.

1. Що студенти взяли в бібліотеці? (підручники і словники)
2. Що мати купила у супермаркеті? (овочі і фрукти)
3. Що студенти писали на уроці? (фрази і слова)
4. Що ви часто отримуєте? (листи і повідомлення)
5. Що ти шукаєш? (гроші і ключі)
6. Що ви повторювали? (дієслова і відмінки)
7. Що він не розуміє? (завдання і питання)
8. Що люблять їсти дівчата? (цукерки і тістечка)
9. Що ви бачили у парку? (квіти і фонтани)
10. Що люди купують у супермаркеті? (продукти і напої)

РОЗДІЛ 4

ПРЯМИЙ ОБ'ЄКТ (кого?)

Кого ти бачив?

	Чоловічий рід	Середній рід	Жіночий рід	Множина
Я бачив	батьк А брат А Антон А викладач А декан А вчител Я лікар Я секретар Я Андрі Я	хлоп'я дівча маля	сестр У подруг У Тетян У Ганн У Марі У матір	вчител ІВ герої В хлоп'ят Ø батьк ІВ брат ІВ друз ІВ сестер Ø подруг Ø Але: матер ІВ діт ЕЙ гост ЕЙ люд ЕЙ
	-а / -я (З.в.=Р.в.)	З.в. = Н.в.	-у / -ю	-ів / -їв / Ø / -ей

Дієслова, що керують знахідним відмінком (кого?)

Слухати, знати, розуміти, питати, запитувати, звати, любити, кохати, вітати, бачити, чути, запрошувати, чекати, очікувати, згадувати, забувати, пам'ятати, вибирати, зустрічати, відвідувати, поважати.

Зверніть увагу!

Любити	Кохати
Я люблю молоко, чай, каву.	—
Я люблю футбол, музику.	—
Я люблю батьківщину.	—
Я люблю маму, батьків, брата, дівчину.	Я кохаю маму, батьків, брата, дівчину.
Я люблю тебе (вас, його, її).	Я кохаю тебе (вас, його, її).

Завдання. Дайте відповіді на питання.

1. Кого слухають студенти? (декан)
2. Кого ти знаєш? (сусід)
3. Кого ви розумієте? (батько)
4. Кого питає викладач? (студентка)
5. Кого любить Микита? (Наталка)
6. Кого кохає Марія? (Макс)
7. Кого діти вітають з днем народження? (мати)
8. Кого вони бачили в університеті? (професор)
9. Кого зустрічає Кирил? (сестра)
10. Кого вибирають кожні 4 роки? (президент)
11. Кого запитав професор? (студент)
12. Кого запросили на зустріч? (космонавт)
13. Кого згадує Том? (брат)
14. Кого ви відвідували в лікарні? (друг)

РОЗДІЛ 5

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК ЗАЙМЕННИКІВ

Знахідний відмінок особових займенників

Н.в.	З.в.
я	мене
ти	тебе
він	його
воно	
вона	її
ми	нас
ви	вас
вони	їх

Завдання 1. Пишіть займенники у правильній формі.

1. Кого ви зустрічали вчора на вокзалі? (він і вона)
2. На кого ви чекаєте тут? (ти і він)
3. Кого ви запрошуєте в гості? (ви і вона)
4. Кого ви давно не бачили? (ви та вони)
5. Кого він чекає коло метро? (ми)
6. Кого ти знаєш в університеті? (він і ти)
7. Кого він любить? (я)

Завдання 2. Вставте потрібні займенники.

1. У мене є друг. Я часто запрошую ... в гості.
2. – Де Марина? – Я бачив ... у буфеті.
3. Мої батьки живуть у Києві. Я давно не бачив ...
4. Що ти будеш робити завтра? Я запрошую ... у кіно.
5. – Ти не знаєш, де моя нова сукня? – Я бачила ... у шафі.

6. – Це молоко дуже смачне. – Я купую ... на ринку.
7. – Ти знаєш цю дівчину? – Ні, я не знаю ...
8. Ви говорите надто тихо, я не чую ...
9. Це наші батьки. Ми любимо ...
10. Це наш новий викладач. Я не знаю, як ... звать.

Знахідний відмінок присвійних займенників

Відмінок	Чоловічий рід	Середній рід	Жіночий рід	Множина
Н.в.	мій, наш, їхній	моє, наше, їхнє	моя, наша, їхня	мої, наші, їхні
З.в.	мого, нашого, їхнього		мою, нашу, їхню	моїх, наших, їхніх

Зверніть увагу!

1. Займенники **ТВІЙ, СВІЙ** відмінюються, як **МІЙ**.
2. Займенник **ВАШ** відмінюється, як **НАШ**.
3. Займенники **ЙОГО, ЇЇ** не змінюються.

Знахідний відмінок вказівних займенників

Відмінок	Чоловічий рід	Середній рід	Жіночий рід	Множина
Н.в.	цей, той	це, те	ця, та	ці, ті
З.в.	<i>кого?</i> цього, того <i>що?</i> цей, той	це, те	цю, ту	<i>кого?</i> цих, тих <i>що?</i> ці, ті

Завдання 3. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Ми вже бачили ... (цей фільм).
2. Я люблю ... (моя мати).
3. Дайте мені ... (ваша ручка).
4. Студентка правильно виконала ... (це завдання).
5. Як звать ... (той студент)?
6. Студенти вивчили ... (ця тема).

7. Я зустрів ... (їхня сестра). 8. Він не зрозумів ... (твоє питання).
 8. Я давно не бачив ... (мій друг).
 9. Ви знаєте ... (наш лікар)?
 10. Вона не пам'ятає ... (ваша фамілія).

Завдання 4. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Ми добре знаємо ... (ці) студентів.
 2. Діти добре розуміють ... (свої) батьків.
 3. Викладач завжди уважно перевіряє ... (їхні) домашні завдання.
 4. У центрі міста іноземні студенти зустріли ... (їхні) товаришів.
 5. Я вже вивчив ... (ці) дієслова.
 6. Учора в університеті ми бачили ... (наші) студентів.
 7. Ми принесли ... (свої) зошити та підручники на урок.
 8. Студенти щодня повторюють ... (ці) українські слова.

РОЗДІЛ 6

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК ПРИКМЕТНИКІВ

Тверда група				
Відмінок	Однина			Множина
	Ч. р.	С. р.	Ж. р.	
Н.в.	новИЙ	новЕ	новА	новІ
З.в.	якого? новОГО який? новИЙ	яке? новЕ	яку? новУ	яких? новИХ яке? новЕ
М'яка група				
Відмінок	Однина			Множина
	Ч. р.	С. р.	Ж. р.	
Н.в.	синІЙ	синЄ	синЯ	синІ
З.в.	якого? синЬОГО який? синІЙ	яке? синЄ	яку? синЮ	яких? синІХ яке? синІ

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Якого брата він давно не бачив? (молодший)
2. Який фільм ви дивились? (французький)
3. Яку музику ви любите? (сучасна)
4. Яке завдання ви виконуєте? (складне)
5. Які слова ви дивитесь у словнику? (незнайомі)
6. Яку дівчину ви запрошуєте в кіно? (вродлива)
7. Якого студента ви знаєте? (іноземний)
8. Якого викладача ви запитали? (новий)
9. Які книжки ви любите читати? (різні)
10. Які газети ви купуєте? (сьогоднішні)

Завдання 2. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Я добре розумію ... (свої друзі).
2. Щодня студенти повторюють ... (нові слова).
3. Секретар побачив ... (нові студенти).
4. Я вивчаю ... (різні мови).
5. Ми дивимось ... (цікаві українські фільми).
6. Ольга купила ... (кольорові олівці).
7. Принесіть, будь ласка, ... (ті тістечка і шоколадні цукерки).

Завдання 3. Дайте відповіді на питання.

1. Яку адресу ви знаєте? (твоя нова)
2. Яку виставу ви дивились? (та цікава)
3. Яку новину ви чули? (ця чудова)
4. Якого письменника ви зустрічаєте? (цей відомий)
5. Які програми ви часто дивитесь? (ті спортивні)
6. Які пісні співає Ганна? (ці українські)
7. Яку студентку бачив Алі? (та арабська)

Завдання 4. Дайте відповіді на питання, використовуючи слова у дужках.

1. Що ви вивчаєте на уроках української мови? (українські відмінки)
2. Кого ви зустріли в академії? (мої нові друзі)
3. Кого запитали діти? (свої вчителі)
4. Що зараз пояснює викладач? (граматичні правила)
5. Які фільми дивляться твої друзі? (українські)
6. Які страви готують іноземні студенти? (національні страви)
7. Що ви щодня купуєте? (українські продукти)

Завдання 5. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Щодня викладачі запитують ... (ці арабські студенти).
2. Іноземні студенти часто згадують ... (любі батьки).
3. Ми завжди вчасно та правильно виконуємо ... (домашні завдання).
4. Учора на уроці ми читали ... (нові тексти).
5. Усі уважно слухали ... (китайські студенти).
6. Сьогодні викладач пояснював ... (нові правила).
7. Учора ми отримали ... (студентські квитки).

РОЗДІЛ 7

ВІДМІНЮВАННЯ ЗАЙМЕННИКА СВІЙ

Це мій брат.	Я люблю мого брата.	= Я люблю свого брата.
Це твій брат?	Ти любиш твого брата?	= Ти любиш свого брата?
Це Самір. А це його брат.	Самір любить його брата.	= Він любить свого брата.
Це Дарина. А це її брат.	Дарина любить її брата.	= Вона любить свого брата.
Це наш брат.	Ми любимо нашого брата.	= Ми любимо свого брата.
Це ваш брат?	Ви любите вашого брата?	= Ви любите свого брата?
Це Том і Ніна. А це їхній брат.	Том і Ніна люблять їхнього брата.	= Вони люблять свого брата.

Завдання. Де можливо, замініть займенники **мій, твій, її, його, їхній** на **свій**.

1. Тарас любить *його* брата.
2. Ганна не бачила вчора *її* подругу.
3. Ахмед запрошує *його* друзів у гості.
4. – Чому ти не пишеш? – Я забув *мою* ручку вдома. – Візьми *мою* ручку й пиши.
5. – Познайомтесь, це *моя* сестра Ірина. – А ми вже знаємо *твою* сестру.
6. – Том, де ти любиш відпочивати? – Я люблю відпочивати у *моїй* кімнаті.

7. – Сергію, дай мені *твій* словник. – Вибач, але я забув сьогодні *мій* словник.

8. – Тетяна дуже поважає *її* батьків.

9. Студенти чекають *їхнього* викладача.

10. – Олена, кого ти запрошуєш у гості? – Я запрошую тебе і *твого* брата.

РОЗДІЛ 8

НЕПРЯМИЙ ОБ'ЄКТ (про кого? / про що?)

Про кого (про що) він розповідав?

Він розповідав *про* свОГО батькА, *про* своЮ молодшУ сестрУ, *про* своїХ друзІВ, *про* своЮ групУ, *про* свій університетØ.

Запам'ятайте!

Хто?	Про кого?
я	про мене
ти	про тебе
він	про нього
воно	
вона	про неї
ми	про нас
ви	про вас
вони	про них

Завдання 1. Вставте займенники.

1. Я знаю, що мої батьки завжди думають ... (я).
2. Чому ти не був вчора на уроці? Викладач запитував ... (ти).
3. Це твій новий друг? Я не чув раніше ... (він).

4. Хто ця дівчина? Що ти знаєш ... (вона)?
5. Це моя подруга. Я часто думаю ... (вона).
6. Вчора ми не були в академії, тому декан запитував ... (ми).
7. Ви будете завтра на екскурсії? Викладач запитує ... (ви).
8. Це мої брати. Я завжди згадую ... (вони).

Завдання 2. Відповідайте на питання, займенники у дужках ставте у правильній формі.

1. Про кого ви говорили вчора? (він і вона)
2. Про кого батько писав у листі? (вони)
3. Про кого запитує лікар? (ми)
4. Про кого ви згадуєте? (ви)
5. Про кого вони розмовляли? (ти і я)
6. Про кого він думає весь час? (вона)
7. Про кого мати думає? (я і ви).

Завдання 3. Дайте відповіді на питання.

1. Про що ви розповідаєте зараз? (новий фільм)
2. Про що ви розмовляли на перерві? (погода, футбол)
3. Про кого ви часто думаєте? (батько, мати, сестра, брат)
4. Про що говорив на уроці викладач? (наші помилки)
5. Про що питає батько? (моє навчання)
6. Про що завжди запитує твоя мати? (моє здоров'я, моє життя)
7. Про що ти пишеш у листі? (наш факультет, наша викладачка)
8. Про що ви любите читати? (політика, спорт)
9. Про кого ви часто згадуєте? (бабуся, дідусь)

Завдання 4. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. На уроці ми говорили про ... (наші зимові канікули).
2. Він любить говорити про ... (література).

3. На уроці ми читали статтю про ... (актор).
4. У листі брат пише про ... (його друг).
5. Зараз студенти думають про ... (іспити).
6. Вчора ми довго розмовляли про ... (екскурсія).
7. Мати пише про ... (батько).
8. Ми запитували викладача про ... (студент і студентка).
9. Я люблю читати про ... (відомі футболісти).
10. Він запитував декана про ... (підручник).
11. Вони пишуть твір про ... (країна і місто).

Завдання 5. Дайте відповіді на питання.

Зразок: – Ви чули, про що вони розмовляли?

– Так, чув. Вони розмовляли про екскурсію.

(Так, я чув, про що вони розмовляли. Вони розмовляли про екскурсію.)

1. Ви чули, про що ми зараз говорили? (урок)
2. Ви знаєте, про що я думаю? (навчання)
3. Ти знаєш, про кого запитував декан? (студент)
4. Ви розумієте, про що говорить викладач? (граматика)
5. Ти знаєш, про що ми розповідаємо? (гуртожиток)
6. Ти чув, про що вони вчора говорили? (машина)
7. Ви знаєте, про кого розповідає ця стаття? (спортсмен)

РОЗДІЛ 9

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ

Коли?			
у / в + З.в.	у / в	понеділок \emptyset вівторок \emptyset середу	– Коли ти був у музеї? – Я був у музеї у п'ятницю.
З.в. + тому	годинУ місяць три дні	тому	– Коли ти бачив Антона? – Я бачив його тиждень тому.
Через / за + З.в.	через / за	хвилинуУ рік \emptyset два роки п'ять місяців	– Коли ти будеш вдома? – Я буду вдома через / за три хвилини.
Скільки часу? Як довго?			
З.в.	– Скільки часу (як довго) ви працювали? – Ми працювали весь тиждень (цілий день, одну годину, три години).		

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

Зразок: – Коли ви були в театрі? (субота)

– Ми були в театрі у суботу.

1. Коли ви були у музеї? (вівторок)
2. Коли ви не були в класі? (четвер і п'ятниця)
3. Коли вони гратимуть у футбол (понеділок)
4. Коли ти була у поліклініці? (серeda)
5. Коли у вас буде фізика? (п'ятниця).

Завдання 2. Дайте відповіді на питання.

Зразок: – Коли ви бачили Тараса? (тиждень)

– Я бачив його тиждень тому.

1. Коли студенти писали диктант? (2 дні)
2. Коли ви бачили декана? (година)
3. Коли він був тут? (рік)
4. Коли ви були в кіно? (три тижні)
5. Коли ти обідав? (10 хвилин)
6. Коли ви були на батьківщині? (2 місяці).

Завдання 3. Дайте відповіді на питання.

Зразок: – Коли ви будете обідати? (15 хвилин)

– Ми будемо обідати через/за 15 хвилин.

1. Коли ви писатимете домашнє завдання? (півгодини).
2. Коли він відпочиватиме? (20 хвилин)
3. Коли починається урок? (хвилина)
4. Коли починається перерва? (година).
5. Коли ви будете вдома? (кілька годин)
6. Коли будуть екзамени? (2 тижні).

Завдання 4. Дайте відповіді на питання.

Зразок: – Скільки часу (як довго) ви працювали? (6 годин)

– Я працював 6 годин.

1. Скільки часу працює батько? (10 годин)
2. Як довго він відпочивав? (тиждень)
3. Скільки часу він живе в Харкові? (місяць)
4. Як довго ти житимеш в Харкові? (5 років)
5. Як довго вона писала твір? (цілий день)
6. Скільки часу діти гуляли? (40 хвилин)
7. Як довго триває урок? (45 хвилин)
8. Як довго триває перерва? (15 хвилин)
9. Скільки часу триватиме концерт? (півтори години).

РОЗДІЛ 10

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК НА ПОЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКУ (куди?)

у / в / на + З.в.

Запам'ятайте!

- *Куди* Іван іде? – Іван іде **у** їдальню.
- *Куди* Іван їде? – Він їде **на** завод.
- *Куди* ти поспішаєш? – Я поспішаю **на** урок.
- Я запрошую вас **у** кав'ярню.

Дієслова, що керують знахідним відмінком (куди?)

Іти (йти), ходити, піти, їхати, їздити, поїхати, запрошувати, поспішати, класти, ставити, вішати.

Зараз (рух в одному напрямку) НДВ	Часто (щодня, щонеділі, щомісяця, щороку, завжди, іноді, зазвичай) НДВ	Вчора (раніше, 2 дні тому, нещодавно) НДВ	Завтра (за годину, завтра, наступного тижня, місяця, року) ДВ
іти = йти я йду ти йдеш він / вона йде ми йдемо ви йдете вони йдуть	ходити я ходжу ти ходиш він / вона ходить ми ходимо ви ходите вони ходять	ходити я } ти } ходив він } вона ходила ми } ви } ходили вони }	піти я піду ти підеш він / вона піде ми підемо ви підете вони підуть
їхати я їду ти їдеш він / вона їде ми їдемо ви їдете вони їдуть	їздити я їжджу ти їздиш він / вона їздить ми їздимо ви їздите вони їздять	їздити я } ти } їздив він } вона їздила ми } ви } їздили вони }	поїхати я поїду ти поїдеш він / вона поїде ми поїдемо ви поїдете вони поїдуть

У / В	НА		
інститут	урок	вокзал	збори
університет	факультет	завод	зустріч
школу	заняття	фабрику	виставу
клас	іспит	екскурсію	концерт
магазин	екзамен	вулицю	виставку
музей	лекцію	площу	батьківщину
аудиторію	ринок	стадіон	пошту

Завдання 1. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Студенти йдуть ... (університет, заняття).
2. Ми дуже поспішаємо ... (академія, іспит).
3. Максим завжди запрошує друзів ... (кав'ярня, ланч).
4. Діти поспішають ... (школа, уроки).
5. Марія йде ... (аудиторія, лекція).
6. Група йде ... (музей, виставка).
7. Сьогодні студенти їдуть ... (зоопарк, стадіон).
8. Вранці батько поспішає ... (завод, робота).
9. У суботу ми їдемо ... (Полтава, екскурсія).
10. Через тиждень я поїду ... (батьківщина, столиця).
11. Я запрошую тебе ... (театр, вистава).
12. Мати іде ... (супермаркет, ринок).

Завдання 2. Дайте відповіді на питання.

1. Куди ви поспішаєте вранці? (університет)
2. Куди ви ідете обідати? (буфет)
3. Куди ти підеш після перерви? (аудиторія)
4. Куди він піде після уроку? (гуртожиток)
5. Куди Максим запрошує подругу? (театр)

6. Куди вони підуть післязавтра? (пошта)
7. Куди ви підете в суботу? (аквапарк)
8. Куди ти ходив у неділю? (парк)
9. Куди ваш друг ходив у середу? (лікарня)
10. Куди ваша подруга поїде через рік? (Франція)
11. Куди ви ідете сьогодні? (кінотеатр)
12. Куди Володимир піде ввечері? (аптека)

Завдання 3. Пишіть фрази за зразком.

Зразок: Я іду на роботу. Я ходив на роботу. Я піду на роботу.

1. Він іде у школу.
2. Студенти ідуть на заняття.
3. Дівчина іде в бібліотеку.
4. Ти ідеш у музей.
5. Ми ідемо на озеро.
6. Друзі ідуть у ресторан.
7. Викладач іде в аудиторію.
8. Я йду додому.
9. Ви йдете на пошту.
10. Брати ідуть на стадіон.

Завдання 4. Дайте відповіді на питання. Використовуйте дієслова руху **ходити, їздити**.

Зразок: – Що ви робили вранці? (магазин).

– Я ходив у магазин.

1. Що ви робили минулого тижня? (басейн)
2. Що студент робив у понеділок? (університет)
3. Що ваші батьки робили у неділю? (ринок)
4. Що Ганна робила позавчора? (лікарня)
5. Що донька недавно робила? (школа)
6. Що ваші друзі робили на канікулах? (озеро)

Завдання 5. Замініть дієслово **бути** на дієслова руху **піти, поїхати**.

Зразок: Завтра Ігор **буде** у кіно. Завтра Ігор **піде** у кіно.

1. Скоро студент буде на екзамені.
2. Завтра викладач буде на факультеті.
3. У суботу друзі будуть у центрі.
4. Після уроку студенти будуть у гуртожитку.
5. Після роботи я буду в спортзалі.
6. Потім ти будеш у кафе.

Запам'ятайте!

Бути (де?) у / в / на + М.в. (місце)	Іти / їхати (куди?) у / в / на + З.в. (напрямок)
Де він був?	Куди він іде (їде)?
Він був у класі, на уроці.	Він іде в клас, на урок.
Він був у Києві.	Він їде у Київ.
Він був там (тут, вдома).	Він іде туди (сюди, додому).

Завдання 6. Дайте відповіді на питання.

1. Куди ходить ваш друг? Де ваш друг? (театр)
2. Куди ходять іноземні студенти? Де іноземні студенти?
(гуртожиток)
3. Куди їздить ваша група? Де ваша група? (кіно)
4. Куди ви ходите? Де ви? (бібліотека)
5. Куди їздить жінка? Де жінка? (лікарня)
6. Куди вони ходили? Де вони були? (парк)
7. Куди ходять студентки? Де студентки? (деканат)
8. Куди ходили діти? Де були діти? (цирк)
9. Куди їздить Том? Де Том зараз? (пошта)
10. Куди ви їдете щодня? Де ви зараз? (академія)

Завдання 7. Дієслово **бути** замініть на дієслова руху **ходити**, **їздити**.

Зразок: Учора Максим був у кіно. Учора Максим ходив у кіно.

1. Увечері наші батьки були у театрі.
2. Минулого тижня Андрій був у лікарні.
3. У неділю студенти були на екскурсії.
4. Уранці спортсмени були на стадіоні.
5. Позавчора Світлана була у селі.
6. Недавно Марія була в аптеці.
7. У вихідний мої друзі були в аквапарку.
8. Вчора моя сестра була на річці.

Зверніть увагу!

Хто?	Класти	Ставити	Вішати
я	кладу	ставлю	вішаю
ти	кладеш	ставиш	вішаєш
він вона	кладе	ставить	вішає
ми	кладемо	ставимо	вішаємо
ви	кладете	ставите	вішаєте
вони	кладуть	ставлять	вішають

Хто?	Що робить?	Що? (З.в.)	Куди? (у / в, на + З.в.)
Я	кладу	газету	в портфель.
Він	ставить	лампу	на стіл.
Ніна	вішає	пальто	у шафу.

Лежати, стояти, висіти (де?) у / в / на + М.в.	Класти, ставити, вішати (куди?) у / в / на + З.в.
Де лежать гроші? Гроші лежать у правій кишені.	Куди він кладе гроші? Він кладе гроші в праву кишеню.
Де стоять квіти? Квіти стоять у вазі.	Куди вона ставить квіти? Вона ставить квіти у вазу.
Де висить одяг? Одяг висить у шафі.	Куди ви вішаєте одяг? Ми вішаємо одяг у шафу.

Запам'ятайте!

Він, вона, воно **лежить, стоїть, висить**

Вони **лежать, стоять, висять**

Завдання 8. Відповідайте на питання.

1. Куди ви кладете свої книжки і зошити, коли ідете на заняття?
(рюкзак)
2. Куди ви вішаєте свій одяг? (шафа)
3. Куди ви кладете молоко, м'ясо та овочі? (холодильник)
4. Куди Денис кладе лист? (конверт)
5. Куди ти ставиш посуд? (стіл)
6. Куди мати кладе гроші? (гаманець)
7. Куди Євген вішає календар і фото? (стіна)
8. Куди ти ставиш квіти? (ваза)

Завдання 9. Пишіть текст. Слова в дужках поставте у правильній формі.

Сьогодні субота. У суботу я завжди прибираю ... (своя кімната). Спочатку я кладу ... (речі) ... (своє місце). Зошити, ручки, олівці я кладу ... (письмовий стіл). Пальто, сорочки, костюми я вішаю ... (шафа).

Книжку, підручник та словник я ставлю ... (книжкова шафа), а свій годинник я ставлю ... (полиця). Потім я відпочиваю.

Завдання 10. Дайте відповіді на питання. Використайте слова з правого стовпчика.

1. Де лежать книжки? Куди ти кладеш книжки?	книжкова полиця
2. Куди він кладе паспорт? Де лежить твій паспорт?	ліва кишеня
3. Де стоїть лампа? Куди він ставить лампу?	письмовий стіл
4. Куди мати ставить квіти? Де стоять квіти?	ваза
5. Де висить розклад? Куди він вішає розклад?	стіна
6. Куди батько вішає свій костюм? Де висить костюм?	ця велика шафа

РОЗДІЛ 11

ПОВТОРЕННЯ

Завдання 1. Дайте відповіді на питання.

1. Що ви вивчаєте? (українська мова)
2. Кого він нещодавно бачив? (молодший брат)
3. Кого ви знаєте? (ця нова студентка)
4. На кого вони чекають? (наш новий викладач)
5. Що ви дивитесь у словнику? (незнайомі слова)
6. Кого ви вітаєте? (наші любі батьки)
7. Що ви слухаєте? (політичні і економічні новини)

8. Кого ви зустрічаєте? (відомі письменники)
9. Що ви часто купуєте? (молочні продукти)
10. Що ви любите читати? (цікаві книжки)

Завдання 2. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Ви читаєте ... (новий журнал, ця цікава книга).
2. Студенти слухають ... (цікава лекція, красива музика).
3. На вулиці ми бачимо ... (автобус, машина, високі будинки).
4. Ми купили в кіоску ... (мінеральна вода яблучний сік, сигарети).
5. У цьому магазині я купую ... (молоко, м'ясо, сир, ковбаса, риба, хліб, яйця).
6. Я люблю їсти ... (сандвіч, йогурт, смажена картопля, овочевий салат, гаряча піца).
7. Щодня я п'ю ... (апельсиновий сік, коктейль, молоко, газована вода).
8. У кав'ярні я п'ю ... (чорний чай, чорна кава).

Завдання 3. Відновлюйте питання за відповідями.

1. – ...?
– Студентка вивчає математику.
2. – ...?
– Вчора я бачив Тетяну.
3. – ...?
– Я купую в кіоску газету.
4. – ...?
– Друг не любить класичну музику.
5. – ...?
– Мати готує суп.
6. – ...?
– Ми чекаємо на декана.

7. ...?

– Студент пише контрольну роботу.

8. – ...?

– Вчора ми ходили на площу.

9. – ...?

– Я їздив до Києва минулої неділі.

10. – ...?

– Друг розповів про своє місто.

Завдання 4. Закінчіть речення. Використайте слова для довідок.

1. Ми чекали на вас ...

2. ... діти гуляють у парку.

3. Мої друзі були в клубі ...

4. Я лежав у лікарні ...

5. Він слухає новини ...

6. Ми будемо снідати ...

7. Студенти відпочивали ...

8. Перерва тривала ...

Слова для довідок: годину; 15 хвилин; весь день; цілий день; весь тиждень; цілий місяць; годину тому; три дні тому; за хвилину; через рік.

Завдання 5. Утворіть з поданих слів речення і поставте питання до кожного слова.

1. Вчора, вулиця, я, друг, зустріти, подруги.

2. У Львів, мої, подруги, часто, ходити, дискотеки.

3. Нещодавно, ми, бачити, наші, давні, друзі.

4. Зараз, вони, іти, зустріч.

5. Неділя, друзі, піти, театр, концерт.

Завдання 6. Дайте відповіді на питання.

1. Про кого ви розповідаєте? (друзі)
2. Кого ви сьогодні зустріли на вулиці? (подруги)
3. Що ви читаєте на уроці? (оповідання, тексти)
4. Що ви пишете на уроці? (вправи, диктанти)
5. Кого можна побачити у центрі Львова? (туристи)
6. Про що завжди запитує твоя мати? (моє життя)
7. Про що ви говорили вчора? (наша майбутня професія)
8. Куди йдуть студенти? (наш студентський гуртожиток)
9. Куди ходив Андрій? (ваша міська лікарня)
10. Куди скоро поїдуть студенти? (та цікава екскурсія)

Завдання 7. Слова в дужках поставте у правильній формі.

1. Я добре знаю ... (англійська мова).
2. Ми любимо ... (свої батьки), вони турбуються ... (ми).
3. Ми будемо вечеряти ... (10 хвилин).
4. Декан запитував мене ... (ти).
5. Викладач кладе зошити ... (стіл).
6. Вони були в Одесі ... (тиждень).
7. Ми запитали ... (наш викладач) ... (іспити).
8. Після перерви я піду ... (деканат).
9. Сестра прибирає ... (своя кімната).
10. Ганна завжди зустрічає у парку ... (ця жінка).
11. Антон запрошує ... (я) у кав'ярню.
12. Студенти ходили ... (екскурсія) ... (середа).

Завдання 8. Напишіть текст, слова в дужках поставте в знахідному відмінку множини.

В Україні іноземні студенти спочатку вчаться на підготовчих факультетах. Там вони вивчають ... (різні предмети). Щодня можна

бачити ... (іноземні студенти) на заняттях у їхніх аудиторіях. Вони уважно слухають ... (українські викладачі), вчать ... (нові правила). На столі у студентів завжди поруч лежать ... (великі словники), ... (нові підручники та зошити). Студенти завжди виконують ... (домашні завдання). Щоденна робота дає ... (хороші результати). Вони вже вміють перекладати ... (невеликі тексти) та складати ... (свої цікаві розповіді). Вони раді бачити ... (нові друзі), яким розповідають про ... (свої країни, свої батьки, свої сестри та брати). Під час перерви часто можна бачити ... (іноземні студенти) у коридорі. Арабські, турецькі та африканські студенти спілкуються українською. Арабські студенти уважно слухають ... (турецькі студенти), а турецькі студенти – ... (африканські студенти). Вони розуміють ... (свої товариші). Хороші студенти завжди будуть згадувати ... (свої підготовчі факультети, нові друзі та улюблені викладачі).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: навч. посібник з української мови для іноземних студентів: у 2-х ч. / І.В. Вальченко, Я.М. Прилуцька. – Харків: ХНАМГ, 2011. – 387 с.
2. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматика укр. мови / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська / За ред. І. Вихованця. – Київ: Унів. вид-во "Пульсари", 2004. – 398 с.
3. Граматика української мови (у схемах та таблицях) для іноземних студентів. Синтаксис, стилістика: навч. посіб. / Л.Є. Азарова, Л.В. Горчинська, Н.Л. Франчук, Ю.В. Поздрань. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 86 с.
4. Мацюк Г.Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навчальний посібник / Г.Р. Мацюк. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2017. – 195 с.
5. Юзвяк І. Вивчення дієслів руху на заняттях з української мови як іноземної: практичні аспекти / І. Юзвяк // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2013. – Випуск 8. – С. 178–185.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Значення знахідного відмінка.....	4
Розділ 2. Знахідний відмінок іменників. Однина.....	6
Розділ 3. Знахідний відмінок іменників. Множина.....	7
Розділ 4. Прямий об'єкт (<i>кого?</i>).....	8
Розділ 5. Знахідний відмінок займенників.....	10
Розділ 6. Знахідний відмінок прикметників.....	12
Розділ 7. Відмінювання займенника СВІЙ.....	15
Розділ 8. Непрямий об'єкт (<i>про кого? / про що?</i>).....	16
Розділ 9. Знахідний відмінок на позначення часу.....	19
Розділ 10. Знахідний відмінок на позначення напрямку (<i>куди?</i>).....	21
Розділ 11. Повторення.....	27
Перелік використаних джерел.....	32

Навчальне видання

Знахідний відмінок

Методичні вказівки

з української мови для самостійної роботи іноземних студентів

Укладач:

СЕДОЙКІНА Тетяна Миколаївна

Відповідальна за випуск доц. Северин Н.В.

Роботу до видання рекомендувала доц. Северин Н.В.

В авторській редакції

План 2022 р. поз. 119

Підписано до друку 23.02.2022. Формат 60(90 1/8).
Папір друк. № 2. Друк-офсет. Гарнітура Таймс. Ум. друк. арк. 1,7.
Обл.-вид. арк. 1,4. Тираж 100 прим. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ 61002, Харків, вул. Кирпичова, 2
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 3657 від 24.12.2009 р.

Надруковано в друкарні ТОВ "Цифра Принт"
на цифровому лазерному видавничому комплексі Xerox DocuTech 6135
Свідоцтво про державну реєстрацію А01 № 432705 від 3.08.2009 р.
61066, м. Харків, вул. Данилевського, 30.

